

DRINGENDE OPROEP AAN OCW, INSPECTIE EN NVAO

NEEM DE REGELING VOOR DE TOELATING BIJ DEELTIJDSE OPLEIDINGEN (Associate degree en Bachelor) ONDER DE LOEP !

Doel: Kijken of de eisen nog wel van deze tijd zijn

Zo ja, handhaven (zodat meer studenten naar deeltijd kunnen)

Zo nee, snel aan de slag met het aanpassen ervan

Aandachtspunten:

- Door elkaar halen van vooropleidings- en toelatingseisen
- Eisen stellen aan werkervaring, vorm aanstelling, relevantie, uren werken... zonder wettelijke grondslag
- Verkeerd gebruik van artikel 7.27 (eisen werkkring tijdens de studie)
- Controle op de vooropleidingseisen onvoldoende:
 - website
 - voorlichtingsmateriaal
 - studiegids
 - OER

Hypothese:

Dit kan leiden tot het niet toelaten van geschikte deeltijdstudenten en tot het blokkeren van de mogelijkheid om een hbo-diploma te behalen (en een Ad-diploma is voor veel werkenden een interessante optie...)

Voor de zomervakantie is na de ThemaBijeenkomst over 'deeltijd-hbo' een verslag gepubliceerd, met kanttekeningen bij de huidige wetgeving. Naar aanleiding daarvan kregen we van verschillende kanten vragen, over wat daarvan nu wel of niet klopt. En of de praktijk kennelijk anders is dan wat er in theorie is afgesproken, gekoppeld aan twijfels wat nu al dan niet mag als het gaat om de formele beoordeling door de NVAO bij een accreditatie, gelet op de kaders.

Het meest naar voren gebrachte aspect was het hanteren van de wettelijke vooropleidingseisen bij de inschrijving voor een deeltijdse hbo-opleiding. Het ging daarbij om vragen als:

- *Mag je iemand de toelating weigeren als hij of zij geen relevante werkervaring heeft?*
- *Kan men iemand die niet een bepaald aantal jaren werkervaring heeft, de toelating weigeren?*
- *Kun je iemand weigeren als hij of zij geen relevante baan heeft bij de inschrijving?*
- *Mag je eisen dat de aanstelling voor het werk minimaal een aantal uren per week omvat?*
- *Kun je de toelating weigeren als iemand vooraf geen afspraken kan of wil maken met zijn bedrijf over het doen van bepaalde werkzaamheden, binnen de studie?*

Vooropleidingseisen deeltijd

In de wet wordt onder 'Titel 2: Vooropleidingseisen en toelatingseisen' ingegaan op twee zaken. In paragraaf 1 gaat het om *vooropleidingseisen* voor *bacheloropleidingen* (dus inclusief de Ad's) en in paragraaf 2 om de *toelatingseisen* voor *masteropleidingen*. Een interessant verschil voor deze type opleidingen, maar wel erg logisch omdat nu eenmaal een directe instroom bij een Master niet mogelijk is met een mbo-, havo- of vwo-diploma.

Paragraaf 1 betreft de wettelijke vooropleidingseisen, om te kunnen worden ingeschreven. De artikelen waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen voltijd, deeltijd en duaal, zijn:

- 7.24: vooropleidingseisen (het hebben van het vereiste diploma),
- 7.25: nadere vooropleidingseisen (over profielen, vakken, eenheden – met dat diploma), en:
- 7.26: aanvullende eisen (o.a. specifieke voorwaarden als het gaat om een bepaald beroep, denk aan dans, kunst, hotel, sport – omdat men daaraan niet kan voldoen binnen een vooropleiding resp. door het doen van een bepaald profiel of vak of eenheid).

Voor artikel 7.26 geldt dat er een formele goedkeuring van de overheid nodig is en dat deze aanvullende eis vervolgens wordt opgenomen in het landelijke register. Het betreft dus geen eisen t.a.v. werk, vooraf of tijdens de studie, maar een 'persoonskenmerk' dan wel het 'fysiek kunnen functioneren om de studie te kunnen volgen'.

Eisen werkkring

Vervolgens staat in deze paragraaf met het oog op deeltijdse opleidingen artikel 7.27 met als kop '*eisen werkkring*'. Het gaat dus niet om *toelatingseisen*, maar om een vergelijkbare situatie als in artikel 7.26 wordt beschreven. De tekst:

'Het instellingsbestuur kan met het oog op de inschrijving voor een deeltijdse opleiding aan een universiteit of aan een hogeschool eisen omtrent het verrichten van werkzaamheden tijdens het volgen van de opleiding stellen indien de desbetreffende werkzaamheden in de onderwijs- en examenregeling als onderwijseenheden zijn aangemerkt.'

Inlichten vooraf van de student

Aangezien het een variant betreft van de hbo-opleiding voor een specifieke doelgroep, de deeltijders, betekent dit dat een a.s. student specifiek voorafgaande aan de inschrijving moet worden ingelicht over alle eenheden in de komende jaren waarbij een relevante werkkring nodig is. Denk aan zaken als stage en afstuderen waarbij voltijdse studenten die gewoon binnen de studie overdag kunnen doen. Bij deeltijd kan dit inhouden voor studenten die niet werken in een sector waarop de studie zich richt, dat ze iets moeten regelen naast hun baan (of tijdelijk of deels ontslag moeten nemen...).

Ook kan het gaan om werkzaamheden die gewoon tot de eindtermen behoren, zoals die ook voor de voltijdse studenten gelden. Voor de klas staan, in een ziekenhuis aan de slag... voorbeelden waarbij geen enkele student om een relevante werkkring heen kan.

Kortom, artikel 7.27 leidt tot het moeten geven van een waarschuwing vooraf bij bepaalde opleidingen aan de a.s. studenten. Het betreft geen toelatingseis, maar het melden van praktische situaties waaraan deeltijders zich niet kunnen onttrekken. Het gaat om het type werkkring, dus eisen waaraan de werkzaamheden moeten voldoen. Dit is iets wat geldt 'na de poort' van de hogeschool, niet 'ervoor'.

Werkzaamheden dus als eis voor toelating?

De analyse van de WHW leidt ertoe dat de vragen zoals ze in het begin op een rijtje zijn gezet, allemaal met 'nee' moeten worden beantwoord.

Toch laat een snelle rondgang langs websites van hogescholen zien dat voor deeltijd eisen worden gesteld zoals deze in de vragen zijn geformuleerd. Een eis als bijvoorbeeld het moeten hebben van een relevante baan met minimaal 20 uren per week, gedurende de gehele studieduur, is in dat licht gezien volledig onwettig, zeker als het daarnaast in de OER gaat om eenheden waarbij alleen staat: 'arbeidsmarktcompetenties' of 'werkzaamheden'. Daarbij kan het gaan om een aantal eenheden in de laatste fase, denkend aan de stage en het afstuderen, maar niet als dit soort op zichzelf staande eenheden bijvoorbeeld meer dan 40% van de studiepunten betreft.

Controle hierop

De vraag is dus, ook eentje die bij ons binnenkwam, of hierop door de NVAO bij een accreditatie wordt toegezien of dat de inspectie hieraan aandacht schenkt. Kennelijk is het geen aspect dat vaak in beeld is, gelet op de vraag. Bovendien dienen formeel gezien opleidingen zich aan de WHW te houden, en de overheid gaat ervan uit dat zij dat doen.

In de praktijk is dit dus niet het geval. Opleidingen 'verschuilen' zich veelal achter artikel 7.27 om het eisen van werk, werkervaring, een relevante baan e.d. te verdedigen. Het gaat bij dit artikel niet om een vooropleidingseis, maar om de plicht om een praktische, onderwijskundige en organisatorische waarschuwing aan a.s. studenten te geven, en daarbij te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid.

Het fenomeen is bovendien terug te vinden bij opleidingen waarbij het niet logisch is om veel studiepunten in de praktijk te laten behalen, zeker als dit bij de voltijdse opleiding ook niet gebeurt.

Gevolgen voor aantallen studenten in deeltijd

Het is duidelijk dat door deze manier van handelen mogelijk geschikte studenten niet worden toegelaten, mensen die dus in principe deze opleiding zouden kunnen en ook willen doen. Denk aan doelgroepen zoals 'tweede-kansers' en 'loopbaan-switchers'. Deze kunnen nu geen hbo-studie volgen.

Om hoeveel studenten het gaat, dus de groep die nu niet door het bekostigde onderwijs wordt bediend, is niet bekend. Mogelijk kan hiernaar nog eens onderzoek worden gedaan.